P7_TA(2014)0039

Zpráva o pokroku Srbska za rok 2013

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. ledna 2014 o zprávě o pokroku Srbska za rok 2013 (2013/2880(RSP))

(2016/C 482/17)

Evropský parlament,

— s ohledem na závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady, které se konalo v Soluni ve dnech 19. a 20. června 2003, týkající se vyhlídek zemí západního Balkánu na přistoupení k Evropské unii,

— s ohledem na rozhodnutí Rady 2008/213/ES ze dne 18. února 2008 o zásadách, prioritách a podmínkách evropského partnerství se Srbskem včetně Kosova, jak je stanoveno v rezoluci Rady bezpečnosti Organizace spojených národů č. 1244 ze dne 10. června 1999, a o zrušení rozhodnutí 2006/56/ES ([1]),

— s ohledem na stanovisko Komise ze dne 12. října 2011 k žádosti Srbska o členství v Evropské unii (SEC(2011)1208) a na sdělení Komise ze dne 12. října 2011 s názvem „Strategie rozšíření a hlavní výzvy v letech 2011–2012“ (COM(2011)0666),

— s ohledem na závěry ze zasedání Rady pro všeobecné záležitosti dne 11. prosince 2012 o rozšíření a procesu stabilizace a přidružení,

— s ohledem na Dohodu o stabilizaci a přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Republikou Srbsko na straně druhé, jež vstoupila v platnost dne 1. září 2013; s ohledem na první schůzi Parlamentního výboru pro stabilizaci a přidružení, která se konala v listopadu 2013 za účelem navázání trvalého dialogu mezi Evropským parlamentem a Národním shromážděním Srbska,

— s ohledem na rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 1244 (1999), na poradní stanovisko Mezinárodního soudního dvora ze dne 22. července 2010 o otázce souladu jednostranného vyhlášení nezávislosti Kosova s mezinárodním právem a na rezoluci Valného shromáždění OSN ze dne 9. září 2010, jež vzala na vědomí obsah uvedeného stanoviska a uvítala připravenost EU napomoci dialogu mezi Bělehradem a Prištinou ([2]),

— s ohledem na společné prohlášení 7. meziparlamentního shromáždění EU-Srbsko, které se konalo ve dnech 18.–19. března 2013,

— s ohledem na Smlouvu o Energetickém společenství, která vstoupila v platnost dne 1. července 2006 a jíž je Srbsko signatářem, a rozhodnutí Energetického společenství D/2012/04/MC/EnC ze dne 18. října 2012 o provádění směrnice 2009/28/ES o obnovitelných zdrojích energie (RES) a změně článku 20 Smlouvy o Energetickém společenství, který stanoví závazné cíle,

— s ohledem na dohodu mezi EU a Srbskem o zpětném přebírání osob ze dne 8. listopadu 2007 ([3]) a na nařízení Rady (ES) č. 1244/2009 ze dne 30. listopadu 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 539/2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni ([4]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 22. října 2013 o rozpočtovém řízení předvstupních fondů Evropské unie v oblasti soudnictví a boje proti korupci v kandidátských a potenciálních kandidátských zemích ([5]) a na svá vyjádření ohledně Srbska obsažená v tomto dokumentu,

([1]) Úř. věst. L 80, 19.3.2008, s. 46.
([2]) A/RES/64/298.
([3]) Úř. věst. L 334, 19.12.2007, s. 46.
([4]) Úř. věst. L 336, 18.12.2009, s. 1.
([5]) Přijaté texty, P7_TA(2013)0434.

Čtvrtek, 16. ledna 2014

— s ohledem na závěry Evropské rady ze dne 28. června 2013,

— s ohledem na ustavení vyjednávacího týmu Srbska pro vedení přístupových jednání,

— s ohledem na zprávu Komise o pokroku Srbska za rok 2013 ze dne 16. října 2013 (SWD(2013)0412),

— s ohledem na svá předchozí usnesení,

— s ohledem na čl. 110 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že se Evropská rada dne 28. června 2013 rozhodla zahájit přístupová jednání se Srbskem a uspořádat první mezivládní konferenci nejpozději v lednu 2014, a tím potvrdila evropskou perspektivu Srbska v souladu se závazky EU k celému regionu západního Balkánu;

B. vzhledem k tomu, že Srbsko učinilo důležité kroky k normalizaci vztahů s Kosovem, jejichž výsledkem je první dohoda o zásadách normalizace ze dne 19. dubna 2013, a snaží se uspokojivě plnit politická kritéria a podmínky procesu stabilizace a přidružení; vzhledem k tomu, že přístupová jednání představují silný nástroj pro sledování prováděných reforem;

C. vzhledem k tomu, že dne 25. září 2013 Komise a Srbsko zahájily proces prověření acquis, počínaje kapitolou 23 – soudnictví a základní práva;

D. vzhledem k tomu, že stejně jako všechny země aspirující na členství v EU musí být Srbsko hodnoceno podle toho, do jaké míry splnilo a provedlo stejný soubor kritérií;

E. vzhledem k tomu, že v rámci své politiky rozšíření klade EU důraz na právní stát;

F. vzhledem k tomu, že musí být plně zajištěno provádění právního rámce o ochraně menšin, zejména v oblasti vzdělávání, používání jazyka a přístupu k médiím a bohoslužbám v menšinových jazycích;

G. vzhledem k tomu, že Komise zdůraznila potřebu posílit správu ekonomických záležitostí ve všech zemích západního Balkánu;

1. se zájmem očekává formální zahájení přístupových rozhovorů se Srbskem, které se budou konat na první mezivládní konferenci EU-Srbsko dne 21. ledna 2014; pokládá mezivládní konferenci za historický krok v procesu evropské integrace Srbska, který je důkazem toho, že EU hodlá pokračovat v procesu rozšiřování; vyzývá srbské orgány, aby v návaznosti na konferenci zintenzívnily vnitrostátní reformy související s EU s cílem naplnit očekávání srbských občanů, že přistoupení k EU proběhne hladce, a podnítit hospodářskou obnovu tím, že se vyhlídky na členství v EU stanou reálnými;

2. vítá odhodlání, které projevila srbská vláda ve vztahu k procesu evropské integrace, a vybízí Srbsko, aby pokračovalo v systémových a sociálních a hospodářských reformách, které mu umožní přijmout a účinně naplňovat povinnosti budoucího členství; zdůrazňuje, že provádění reforem zůstává klíčovým ukazatelem úspěšného procesu integrace, a naléhavě proto vyzývá příslušné orgány, aby zvýšily reformní úsilí v oblasti soudnictví, boje proti korupci, veřejného sektoru, civilního řízení odvětví obrany a bezpečnosti, energetické politiky, zejména s ohledem na energetické úspory a obnovitelné zdroje, svobody médií, ochrany všech menšin a znevýhodněných skupin, jakož i jejich základních práv, strukturálních změn hospodářství, sociálního dialogu, zlepšení podnikatelského prostředí a udržitelného hospodaření s přírodními zdroji;

3. vítá vstup dohody o stabilizaci a přidružení v platnost dne 1. září 2013 a první zasedání Rady stabilizace a přidružení, které se konalo 21. října 2013; zdůrazňuje, že vstup dohody o stabilizaci a přidružení v platnost představuje důležitý krok v procesu evropské integrace Srbska a stanoví obecný rámec pro posílení vzájemné spolupráce Srbska a EU, pokud jde o politická kritéria a sbližování s acquis, a pro přípravu Srbska na jeho budoucí zapojení do jednotného trhu; vyzývá všechny zúčastněné strany, aby zodpovědně spolupracovaly;

4. vítá První dohodu o zásadách normalizace sjednanou v rámci dialogu na vysoké úrovni mezi premiéry Srbska a Kosova dne 19. dubna 2013, která otevřela cestu pro další kroky v evropském integračním procesu Srbska a Kosova; vítá kroky, které obě strany zatím učinily v rámci provádění této dohody, a vybízí příslušné orgány, aby i nadále všechny dosud uzavřené dohody v dobré víře a včas naplňovaly; vítá dohody v oblasti telekomunikací a energetiky sjednané v rámci dialogu 8. září 2013; zejména vyzývá Srbsko a Kosovo, aby aktivně a konstruktivně spolupracovaly s misí EULEX, pokud jde o provádění dohody o vzájemné právní pomoci, s cílem zvládnout rostoucí počet žádostí týkajících se majetku v Kosovu; vyzývá obě strany k zachování tohoto konstruktivního přístupu při projednávání kontroverzních a citlivých detailů, které je ještě třeba dořešit a schválit; naléhavě žádá obě strany, aby se i nadále zabývaly otázkou pohřešovaných osob, a vítá v této souvislosti první výsledky dosažené v rámci pracovní skupiny pro pohřešované osoby, které předsedá Červený kříž; oceňuje úsilí o omezení nezákonného obchodu mezi Srbskem a Kosovem; podotýká, že srbští a kosovští představitelé musí vyvíjet další soustavné úsilí o integraci srbské menšiny do kosovské společnosti a sbližování etnické albánské a srbské komunity;

5. vítá vůbec první celostátní obecní volby, které proběhly v Kosovu 3. listopadu 2013, a především viditelnou volební účast v obcích se srbskou většinou jižně od řeky Ibar a celkový řádný průběh obecních voleb v Kosovu, jak vyplývá z předběžné zprávy volební a pozorovatelské mise EU, coby zásadní krok směrem k vytvoření společenství srbských obcí jako součást normalizačního procesu; vítá úsilí Bělehradu a Prištiny o zajištění klidných voleb v souladu s demokratickými normami; důrazně odsuzuje násilí a neustálé zastrašování, k němuž docházelo v Severní Mitrovici a ve Zvečanu, a vyzývá srbské orgány, aby učinily maximum pro to, aby byli pachatelé násilí postaveni před soud; v této souvislosti podotýká, že čelní představitelé Srbska přislíbili, že osoby odpovědné za propuknutí násilí budou za své činy volány k zodpovědnosti; konstatuje, že je třeba vyvinout další cílené úsilí k rozbití sítě organizované trestné činnosti a jejích vazeb na místní politické elity a k obnovení právního státu na severu Kosova; vítá postoj srbských politických lídrů, kteří etnické Srby v Kosovu aktivně vybízeli k účasti ve volbách, ale zároveň konstatuje, že Bělehrad by neměl potlačovat politickou pluralitu v srbské komunitě v Kosovu podporou kampaně kterékoli strany nebo volební kandidátky;

6. zdůrazňuje, že je zapotřebí větší transparentnosti při informování o výsledcích dialogu mezi Bělehradem a Prištinou a zapojení parlamentů a občanské společnosti do procesu provádění; zdůrazňuje v této souvislosti, že srbští a kosovští vyjednavači si musí získat důvěru veřejnosti a komunikovat s občany – muži i ženami; vyzývá srbské orgány v Bělehradě, Mitrovici a na území jižně od řeky Ibar, aby posílily interakci mezi komunitami kosovských Srbů a Albánců, zejména tím, že podpoří výuku albánštiny na školách a v komunitních centrech; zdůrazňuje, že je rovněž nezbytné přimět kosovské Albánce k tomu, aby více komunikovali se srbskými komunitami, vedle nichž žijí, a aby se učili srbsky, což je nezbytným předpokladem začleňování srbské komunity do kosovské společnosti, budoucího dialogu a správy věcí veřejných, na níž se podílejí obě komunity;

7. vyjadřuje politování nad tím, že občané EU, kteří chtějí vstoupit na území Srbska z Kosova a poté odjet ze Srbska do třetí země, se nadále potýkají s obtížemi kvůli tomu, že Srbsko neuznává vnější hranice Kosova a tvrdí, že pokud k prvnímu vstupu došlo na území Kosova, jedná se o nezákonný vstup do Srbska; rovněž vyjadřuje politování nad tím, že srbská pohraniční policie překrývá v zahraničních pasech kosovská razítka razítkem zneplatnění; vybízí Srbsko, aby tyto politiky přehodnotilo jako opatření vedoucí k výraznému posílení důvěry, nezbytný krok směrem k normalizaci vztahů s Kosovem a jako konkrétní způsob prosazování další integrace s EU v souladu s myšlenkou volného pohybu;

8. vyzývá srbské orgány a orgány sousedních zemí, aby i nadále prokazovaly dobrou vůli a plně spolupracovaly se zvláštní vyšetřovací komisí zřízenou na základě zprávy Parlamentního shromáždění Rady Evropy z prosince 2010 a podporovaly ji, a vybízí k dalšímu urychlení její činnosti;

9. oceňuje konstruktivní přístup srbské vlády k vztahům se sousedními zeměmi, který umožňuje dosažení značného pokroku v rozvoji regionální spolupráce a užších vztahů s EU; znovu zdůrazňuje zásadní význam regionální spolupráce v oblasti energetiky, boje s organizovanou trestnou činností a rozvoje dopravních sítí a v otázkách usmíření a postupného urovnání dvoustranných sporů se sousedními zeměmi, a to především pro dosažení pokroku v překonávání dědictví nedávného konfliktu a v neposlední řadě i pro úspěch evropské integrace Srbska; vybízí příslušné orgány, aby úzce spolupracovaly se zeměmi bývalé Jugoslávie na řešení všech přetrvávajících problémů právního nástupnictví a aby v úplnosti a včas prováděly všechny dvoustranné dohody uzavřené se sousedními zeměmi; vyzývá Srbsko, aby zvýšilo úsilí o uzavření všech nedořešených záležitostí ve vztahu k Chorvatsku, zejména pokud jde o otázku pohřešovaných osob,

vymezení hranic a procesy s válečnými zločinci, a umožnilo tak odstranění překážek, které těmto dvěma zemím brání v tom, aby stáhly vzájemné žaloby ve věci genocidy u Mezinárodního soudního dvora; vyzývá bělehradské orgány, aby aktivně podpořily a umožnily ústavní změny v Bosně a Hercegovině zaměřené na uvedení volebních právních předpisů v soulad s rozsudkem Evropského soudu pro lidská práva ve věci Sejdić a Finci a na posílení a racionalizaci státních orgánů Bosny a Hercegoviny, aby tato země mohla pokročit na cestě k přistoupení k EU;

10. všímá si pokroku, jehož bylo v poslední době dosaženo při hledání masových hrobů a zjišťování totožnosti zmizelých osob z válek v Chorvatsku a Bosně a Hercegovině, a naléhavě vyzývá srbské orgány, aby provedly důkladnější šetření, pokud jde o archivy a důstojníky bývalé Jugoslávské lidové armády;

11. vyzývá Srbsko, aby zajistilo silnou parlamentní kontrolu nad procesem přístupových jednání; znovu zdůrazňuje, že je nutné již od počátku zapojit srbský parlament do zapracovávání přijatých závazků do právních předpisů a že je třeba umožnit občanské společnosti prostřednictvím konzultačního mechanismu účast na přístupovém procesu ve všech jeho fázích, neboť občanská společnost hraje významnou úlohu coby kritický pozorovatel nepřetržitého provádění evropských reforem, přičemž je nezbytné zajistit, aby ve společnosti hluboce zakořenily dialog a dobré sousedské vztahy se zeměmi, které se Srbskem sousedí; vítá spolupráci s Chorvatskem a Černou Horou ve snaze o sdílení osvědčených postupů v souvislosti s nedávnou zkušeností s cílem pomoci Srbsku rychle a bez obtíží pokročit v procesu přistoupení;

12. vítá přijetí strategie a akčního plánu reformy soudnictví na období 2013–2018 vycházející z klíčových zásad nezávislosti, nestrannosti, kompetence a kvality soudnictví, jež je prosto politického zasahování; vyzývá příslušné orgány k prohloubení této reformy v souladu s doporučeními Benátské komise, zejména pokud jde o úlohu parlamentu při jmenování soudců a nezávislost žalobců, a s ohledem na prověřování kapitoly 23, které bylo zahájeno 25. září 2013; zdůrazňuje, že je nutné posílit nezávislost Nejvyšší soudní rady a Rady pro státní zastupitelství a snížit počty nedořešených případů, což je nezbytnou podmínkou pro úspěšné rozvržení celého reformního procesu; vyzývá příslušné orgány, aby poskytly veškeré nezbytné zdroje justiční akademii, což by mělo pomoci zaručit, že přijímání personálu bude založen na zásluhách; zdůrazňuje, že je třeba, aby se soudci a státní zástupci soustavně vzdělávali, aby byli schopni rozhodovat o složitých finančních případech a případech hospodářské kriminality; naléhavě vyzývá příslušné orgány, aby zajistily transparentní proces jmenování soudců a státních zástupců založený na zásluhách, jakož i spolehlivý přehled výsledků disciplinárních řízení vedených proti pracovníkům v soudnictví; dále trvá na tom, že je nutné zajistit včasný výkon spravedlnosti a současně sjednocení judikatury, zveřejňování všech soudních rozhodnutí a snadný přístup k těmto rozhodnutím ihned po jejich přijetí a náhodné přidělování případů v rámci všech soudů; je znepokojen právní nejistotou způsobenou tím, že řada soudců vykonává svou funkci dočasně; znovu zdůrazňuje, že klíčem k tomu, aby bylo Srbsko schopno splnit kritéria pro členství v EU, je silné a nezávislé soudnictví;

13. doporučuje, aby byly novelizací restitučního zákona odstraněny veškeré procesní i právní překážky naturálních restitucí; vyzývá rovněž srbskou vládu, aby v plném rozsahu a nediskriminačním způsobem provedla zákon o rehabilitaci; připomíná, že tento zákon by měl být proveden v souladu se základními zásadami trestního práva, jako je presumpce neviny;

14. vítá přijetí národní protikorupční strategie a akčního plánu na období 2013–2018 a zdůrazňuje, že je třeba pokračovat v práci na jejich smysluplném provádění, což je jednou z podmínek EU, bez jejíhož splnění nebude přistoupení možné; zdůrazňuje význam poskytnutí dostatečných finančních prostředků na řádné naplňování této strategie; zdůrazňuje, že rozhodujícím faktorem úspěšnosti vyšetřování a odsouzení obviněných v exponovaných případech korupce, včetně 24 privatizačních kauz označených protikorupční radou, je politická vůle; vítá v této souvislosti první výsledky a pravomocná odsouzení v boji proti korupci; současně zdůrazňuje, že je nutné budovat institucionální kapacitu, posilovat právní stát a prohlubovat spolupráci mezi subjekty, zejména pokud jde o orgány soudnictví a státního zastupitelství, věnovat se složitým případům systémové korupce a vyšetřování finančních kauz; domnívá se, že by měla být posílena právní způsobilost i zdroje protikorupční agentury; trvá na tom, že je třeba, aby financování všech politických stran bylo transparentní a v souladu s normami EU; vyzývá příslušné orgány, aby přijaly zákon o informátorech a zajistily jeho bezodkladné a bezproblémové provedení jako nezbytnou součást protikorupční strategie;

15. konstatuje, že v regionu je rozšířena korupce a organizovaná trestná činnost, které rovněž představují překážku pro demokratický, sociální a hospodářský rozvoj Srbska; domnívá se, že regionální strategie a posílená spolupráce mezi všemi zeměmi tohoto regionu mají zásadní význam pro účinnější řešení těchto otázek;

16. uznává ženy jako významné zprostředkovatelky změn v srbské společnosti; bere na vědomí skutečnost, že po volbách v roce 2012 jsou ženy více zastoupeny v parlamentu; vybízí srbské orgány, aby dále usilovaly o zajištění rovného zastoupení; zdůrazňuje, že ženy jsou i nadále vystaveny diskriminaci na trhu práce a v jiných oblastech společnosti a že doposud nejsou v politickém životě země, včetně vládních postů, dostatečně zastoupeny; zdůrazňuje, že účinné provádění stávajících právních předpisů týkajících se zákazu diskriminace a otázky rovnosti žen a mužů a další posilování správní kapacity jsou i nadále hlavními úkoly, a naléhavě vyzývá srbské orgány, aby zintenzívnily své úsilí o jejich splnění;

17. vyzývá příslušné orgány, aby zajistily důvěryhodnost a profesionalitu programu na ochranu svědků a aby na něj vyčlenily přiměřené zdroje s cílem umožnit soudům účinně pokračovat v řízeních týkajících se válečných zločinů a organizované trestné činnosti; upozorňuje na to, že řada bývalých policejních důstojníků se rozhodla k dobrovolné neúčasti na programu ochrany svědků z důvodu jeho závažných nedostatků;

18. znovu zdůrazňuje své znepokojení ohledně rozhodnutí ústavního soudu, kterým se ruší 22 zaručených pravomocí autonomní oblasti Vojvodina a které ponechává znepokojivě vysoký počet nedořešených otázek, jimiž je třeba se zabývat; v této souvislosti žádá, aby byly dodržovány zásady právního státu a subsidiarity; znovu připomíná zúčastněným stranám, že podle ústavy měl být do konce roku 2008 přijat zákon o financování autonomní oblasti; vybízí proto vládu, aby tento zákon předložila bez dalšího odkladu parlamentu, neboť je nezbytný pro fungování demokracie a právního státu v Srbsku;

19. zdůrazňuje význam konstruktivního sociálního dialogu pro hospodářský rozvoj Srbska; naléhavě vyzývá vládu, aby podporovala budování kapacit skutečně nezávislých odborových a zaměstnavatelských organizací a aby vytvořila rámec a politický prostor pro sociální dialog a kolektivní smlouvy;

20. zdůrazňuje význam prosazování a ochrany lidských práv, základních svobod a zásady zákazu diskriminace z jakýchkoli důvodů, a to na všech úrovních; vítá přijetí antidiskriminační strategie a zdůrazňuje, že klíčový význam má její provádění; vítá pokrok, jehož bylo dosud dosaženo, avšak i nadále je znepokojen mírou diskriminace v zemi a vyzývá k respektování menšin, a to národnostních, etnických, genderových a sexuálních, a k zajištění jejich socioekonomických a kulturních práv; poukazuje na skutečnost, že zvláštní pozornost je třeba věnovat kategoriím, které jsou diskriminaci a diskriminačními postupům vystaveny nejvíce, jako jsou Romové, ženy, osoby s postižením a děti; vyzývá k řádnému provádění strategie Srbska zaměřené na Romy; žádá lepší ochranu práv žen a strategie pro zajištění rovnosti žen a mužů a zdůrazňuje, že je nutné plně provádět rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 1325 a začlenit hledisko rovnosti žen a mužů do všech příslušných vládních politik; důrazně odsuzuje rozhodnutí úřadů zakázat stejně jako v předchozích dvou letech konání festivalu Pride Parade v Bělehradu v září 2013, a vyzývá k politické podpoře lidských práv lesbických žen, gayů, bisexuálů, transsexuálů a intersexuálů (LGBTI) z nejvyšších politických míst; trvá na tom, že právo na veřejné shromažďování musí být zaručeno všem občanům a menšinám, včetně menšiny LGBTI; vyzývá srbské orgány, aby zaujaly proaktivní přístup k účinnějšímu začleňování obyvatel LGBTI; naléhavě vyzývá vládu, aby posílila v průběhu celého roku komplexní boj proti násilným skupinám, které se snaží narušit a napadnout pokojné demonstrace komunity LGBTI, s cílem zabránit těmto skupinám v narušování právního státu a dodržování lidských práv v Srbsku; dále vyzývá srbské orgány, aby se zabývaly problémem traumat vyvolaných násilím v 90. letech dvacátého století, a to v rámci dlouhodobé strategie, která se zaměří na odstranění výskytu chuligánského chování a zločinnosti;

21. zdůrazňuje hlavní úlohu aktivních a nezávislých organizací občanské společnosti při posilování a konsolidaci demokratických politických procesů v této zemi; uznává, že organizace občanské společnosti a organizace sdružující ženy odvedly významnou práci, pokud jde o propagaci práv komunity LGBT, boj proti násilí páchanému na ženách, zvyšování účasti žen v politice, snahy o posílení mírového procesu a kontrolní úlohu občanské společnosti; zdůrazňuje význam dialogu s organizacemi občanské společnosti a zásadní úlohu subjektů občanské společnosti při podpoře prohloubené regionální spolupráce v sociálních a politických otázkách; vítá zlepšení spolupráce vlády s nevládními organizacemi, avšak vyzývá k širší konzultaci s nimi při tvorbě politiky, včetně vypracovávání strategií a právních předpisů a sledování činnosti orgánů;

Čtvrtek, 16. ledna 2014

22. vyzývá k jednoznačnějšímu politickému závazku k provedení reformy veřejné správy a úsilí o zavedení systému, který by se zakládal způsobilosti, především při zajišťování dokončení legislativního rámce a jeho plného souladu s mezinárodními normami; pokládá za politováníhodné, že se zákon o státních zaměstnancích nevztahuje na místní orgány;

23. zdůrazňuje, že Srbsko ratifikovalo hlavní úmluvy MOP v oblasti pracovních práv a revidovanou Evropskou sociální chartu; upozorňuje na skutečnost, že pracovní a odborová práva zůstávají navzdory ústavním zárukám stále omezená, a žádá Srbsko, aby tato práva dále posílilo; je znepokojen tím, že sociální dialog je stále nedostatečný a že konzultace se sociálními partnery probíhají nepravidelně; vyzývá k dalším krokům pro posílení Hospodářské a sociální rady s cílem zajistit, aby se mohla aktivně podílet na posilování sociálního dialogu a aktivněji zastávat konzultační úlohu při tvorbě právních předpisů;

24. zdůrazňuje, že je třeba zajistit svobodu sdělovacích prostředků, a vítá v této souvislosti dekriminalizaci pomluvy; poukazuje na nutnost zachování silného a nezávislého veřejnoprávního vysílání a zajištění jeho stabilního a udržitelného financování a také zaručení úplné transparentnosti, pokud jde o vlastnictví sdělovacích prostředků; podporuje rychlé provedení mediální strategie a souvisejících návrhů právních předpisů, včetně včasného zajištění přístupu k internetu pro širokou veřejnost; vyjadřuje hluboké znepokojení nad neustávajícím vyhrožováním novinářům a opakuje svou výzvu, aby příslušné orgány uzavřely vyšetřování nevyřešených případů vražd novinářů; domnívá se, že je třeba přijmout další opatření, aby se novinářům zajistilo bezpečné prostředí, v němž by mohli vykonávat svou práci účinně a bez autocenzury; upozorňuje především na nebezpečí zneužívání veřejných prostředků na reklamu k získání politického vlivu na sdělovací prostředky;

25. vyzývá srbskou vládu, aby více spolupracovala s evropskými orgány na zajištění lepšího přístupu k evropským fondům, které jsou k dispozici organizacím občanské společnosti, s cílem podpořit jejich činnost jakožto významných aktérů evropského integračního procesu Srbska;

26. zdůrazňuje, že je nezbytné zintenzívnit úsilí v boji proti obchodování s lidmi, a vybízí k tomu, aby byly formálně stanoveny role a úkoly úředníků a poskytovatelů služeb při identifikaci obětí a postoupení jejich případů příslušným službám;

27. znovu opakuje svou výzvu příslušným orgánům, aby se v rámci demokratizace Srbska i nadále snažily odstraňovat odkaz bývalých komunistických tajných služeb; vyzývá Srbsko, aby zintenzivnilo proces převodu a naplňování povinností týkajících se dělení majetku a vyplývajících z dohody o rozdělení společného archivu bývalé Jugoslávie; znovu opakuje, že v této souvislosti je nezbytně nutné umožnit plný přístup ke všem archivním materiálům, zejména materiálům bývalé jugoslávské tajné služby (UDBA); připomíná svou výzvu, aby příslušné orgány usnadnily přístup k těmto archivům, jež se týkají bývalých jugoslávských republik, a aby je navrátily příslušným vládám, pokud o to požádají;

28. žádá srbskou vládu, aby umožnila provádění výzkumu o bývalých diktátorských režimech s cílem zajistit politickou i soudní rehabilitaci a odškodnění bývalých obětí těchto režimů a jejich rodin v zájmu posílení sociální soudržnosti a nastolení trvalého míru a spravedlnosti v rámci procesu evropské integrace Srbska;

29. žádá účinné, rovnoprávné, nediskriminační a úměrné provádění právních předpisů a dvoustranných a mnohostranných dohod týkajících se národnostních a etnických menšin ([1]) v celé zemi; vyzývá příslušné orgány, aby napomáhaly vytváření atmosféry tolerance a rovného zacházení, bez diskriminace národnostních a etnických menšin, včetně přístupu ke vzdělání v mateřském jazyce a používání jazyků v rámci místní a regionální veřejné správy; rovněž žádá zdokonalení stávajících právních předpisů a postupů ve věci majetkových restitucí příslušníkům národnostních a etnických menšin s cílem zabránit jejich diskriminaci; podtrhuje význam rad pro národnostní menšiny, jejich úlohu při integraci národnostních menšin, například při uplatňování individuálních a kolektivních práv příslušníků těchto menšin, a vyzývá příslušné orgány, aby zajistily trvalé a odpovídající finanční prostředky pro jejich činnost; vyzývá příslušné orgány k tomu, aby zajistily hladký průběh voleb do rad pro národnostní menšiny, které se budou konat v roce 2014, a to v souladu s doporučeními vydanými nezávislými subjekty; vyjadřuje znepokojení nad možným zastavením vysílání programů v menšinových jazycích z důvodu ohlášené privatizace sdělovacích prostředků;

([1]) Srbsko uznává tyto národnostní a etnické menšiny: Albánce, Bosňany, Bulhary, Bunjevace, Chorvaty, Čechy, Němce, Gorance, Maďary, Makedonce, Romy, Rumuny, Rusíny, Slováky, Ukrajince, Valachy a další.

30. zdůrazňuje, že je třeba věnovat více pozornosti situaci romských žen a mužů, kteří se stále potýkají s obtížnými životními podmínkami, nuceným vystěhováváním a diskriminací na trhu práce; vyzývá srbské orgány, aby zajistily přístup k bydlení a zdravotnickým službám; zdůrazňuje, že je třeba plně sjednotit antidiskriminační právní předpisy s politikami EU a uplatňovat celistvý přístup k začlenění Romů; dále poukazuje na potřebu účinného monitorování opatření zaměřených na začleňování, aby se zmenšila mezera mezi právními předpisy a jejich uplatňováním;

31. bere na vědomí práci na novelizaci trestního zákoníku; konstatuje však, že i přes provedené změny přetrvává právní nejistota v soukromém sektoru; znovu opakuje, že je znepokojen ustanoveními nového článku 234 o zneužití pravomoci, který stále ponechává prostor pro svévolný výklad, a žádá okamžité zastavení nespravedlivých stíhání vedených na základě článku 359 v soukromém sektoru, aby byl v Srbsku obnoven právní stát a aby byla zajištěna právní jistota pro podniky v této zemi;

32. trvá na tom, aby státní instituce vykonávaly svou činnost transparentně a odpovědně; oceňuje práci nezávislých regulačních orgánů, jako je veřejný ochránce práv, komisař pro informace veřejného významu a další, a uznává jejich přínos ke zlepšení právního rámce a odpovědnosti státních orgánů; naléhavě vyzývá příslušné orgány, aby systematicky postupovaly podle jejich doporučení a zjištění;

33. zdůrazňuje výhody procesu decentralizace a vyzývá k posílení pravomocí místních samospráv; vyjadřuje politování nad tím, že národní rada pro decentralizaci je stále neaktivní; je i nadále velmi znepokojen právní nejistotou ohledně postavení Vojvodiny a prodlevami s přijetím zákona o vlastních zdrojích Vojvodiny;

34. vítá kroky, které příslušné orgány učinily v zájmu zlepšení sociálně-ekonomické situace v Preševské dolině a v Sandžaku, ale zdůrazňuje, že je třeba vyvinout další úsilí, neboť tyto oblasti jsou i nadále značně zaostalé a vykazují vysokou míru nezaměstnanosti; upozorňuje na skutečnost, že etnické albánské a bosenské menšiny jsou i nadále nedostatečně zastoupeny v místní samosprávě; žádá Radu a Komisi, aby tyto rozvojové strategie výrazně podpořily;

35. znovu vyjadřuje svou podporu iniciativě REKOM a důrazně vybízí země bývalé Jugoslávie, aby zřídily mezivládní komisi, která by pomohla objasnit skutečnosti o obětech a nezvěstných osobách z válek v období let 1991–2001;

36. vítá spolupráci Srbska s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii, díky níž byli postaveni před soud v Haagu všichni podezřelí z válečných zločinů, což je důležitým krokem směrem k evropské integraci; vybízí k další spolupráci s tímto tribunálem a s ostatními bývalými jugoslávskými republikami v zájmu dosažení spravedlnosti pro oběti a jejich rodiny;

37. vyzývá vládu, aby provedla doporučení obsažená v závěrečné zprávě Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva OBSE o parlamentních, obecních a předčasných prezidentských volbách, které se konaly v květnu 2012, zejména pokud jde o vyřešení sporů týkajících se voleb, transparentnost registrace voličů a financování politických struktur, a aby konsolidovala a sjednotila právní rámec pro volby v Srbsku, neboť podle mezinárodních norem by měly být jakékoli změny volebních zákonů provedeny v dostatečném předstihu před konáním voleb;

38. znovu potvrzuje svou důraznou podporu uvolnění vízového režimu pro země západního Balkánu jako důležitého pilíře procesu evropské integrace celého regionu, zároveň jej však velmi znepokojuje zvyšující se počet falešných žadatelů o azyl; v této souvislosti vyzývá členské státy, aby nezneužívaly mechanismu pozastavení zrušení vízové povinnosti přijatého v září 2013, ale spíše se zaměřily na tento problém úpravou svých příslušných právních rámců a označily Srbsko za „zemi bezpečného původu“ jakožto klíčové opatření v úsilí o omezení počtu falešných žadatelů o azyl; zároveň požaduje, aby byla přijata opatření na vnitrostátní úrovni, zejména opatření v sociální a hospodářské oblasti zaměřená na nejvíce znevýhodněné skupiny, a rovněž aktivní opatření za účelem odhalení sítí organizovaného zločinu zapojených do obchodování s lidmi;

39. vybízí srbské orgány, aby zlepšily výběr daní a uplatňovaly odpovědnou fiskální politiku; zdůrazňuje, že fiskální konsolidace by měla být podpořena rozsáhlými strukturálními reformami, a vybízí proto vládu, aby uskutečnila opožděné strukturální hospodářské reformy, například pokud jde o zákon o plánování a výstavbě, s cílem zlepšit prostředí pro investice a podnikání, více podpořit vznik malých a středních podniků, snižovat vysokou míru nezaměstnanosti a chudoby, zejména v oblastech s převážným zastoupením národnostních menšin, a aby prostřednictvím penzijní reformy zavedla udržitelný důchodový systém; trvá na tom, že je naléhavě zapotřebí zrušit administrativní překážky podnikání, a poukazuje na význam rychlé restrukturalizace veřejných obchodních společností s cílem snížit ztráty a omezit přítomnost státu

v hospodářství; za tímto účelem vyzývá srbské orgány, aby usilovaly o plně fungující tržní ekonomiku, vytvořily pevnou daňovou základu a vypracovaly strategii pro boj proti chudobě, což jsou hlavní podmínky pro to, aby se přistoupení Srbska do EU stalo reálnou možností; naléhavě vyzývá srbské orgány, aby vedly konzultace s občanskou společností a podnikatelským sektorem a aby jejich představitele přizvaly do pracovních skupin podílejících se na vytváření nových právních předpisů; naléhavě vyzývá srbské orgány, aby prostřednictvím regulační a právní reformy obnovily důvěru podnikatelů; podotýká, že úspěšné zavedení a provedení strukturálních hospodářských reforem pomůže omezit vysokou míru migrace;

40. oceňuje dosavadní činnost úřadu pro restituce; podporuje naturální restituce všude tam, kde je to možné; vítá rozhodnutí ministerstva hospodářství vytvořit úplný seznam veřejného a státního majetku a skoncovat tak s jeho nezákonným nabýváním k soukromým zájmům; zdůrazňuje, že vytvoření podrobného seznamu veřejného a státního majetku má zásadní význam pro úspěšný boj proti systémové korupci, neboť existují značné rozdíly mezi skutečným státním a veřejným majetkem a tím, který co je úředně evidováno;

41. vyzývá příslušné orgány, aby vyvinuly veškeré úsilí o minimalizaci nežádoucích dopadů hospodářských politik, jako je chudoba, nezaměstnanost a sociální vyloučení, ale aby se rovněž zabývaly základními příčinami těchto jevů a bojovaly proti nim a aby podporovaly rozvoj;

42. vyjadřuje politování nad tím, že při praktickém provádění rámce pro obnovitelnou energii nebylo dosaženo dostatečného pokroku a že stále dochází k prodlevám; podotýká, že Srbsko zaostává za ostatními žadatelskými státy ve využívání obnovitelných zdrojů energie, a je znepokojen tím, že cíle Srbska týkající se energie z obnovitelných zdrojů pro rok 2020 nebudou splněny; zdůrazňuje, že vládní konzultační postupy musí být transparentní, a vyjadřuje politování nad tím, že srbské orgány nezohlednily při uzavírání dohody o nákupu energie názory mezinárodních finančních institucí;

43. pokládá za politováníhodné, že nebylo dosaženo výraznějšího pokroku v oblasti životního prostředí a změny klimatu, a vyzývá srbské orgány, aby co nejrychleji přijaly komplexní strategii v oblasti klimatu v souladu s cíli EU;

44. zdůrazňuje, že Srbsko i ostatní země této oblasti budou muset v následujících letech začít uplatňovat normy EU v oblasti životního prostředí a přijmout cíle na snížení emisí skleníkových plynů, jak již učinily v případě cílů pro obnovitelnou energii do roku 2020; podotýká, že Srbsko v energetické strategii Energetického společenství přijaté v roce 2012 uvádí, že hodlá zvýšit výrobu elektřiny z uhlí ve velkých spalovacích zařízeních, a upozorňuje na to, že tento záměr je v rozporu s plánovaným snížením emisí skleníkových plynů; v tomto ohledu vyzývá srbské orgány, aby přijaly takovou energetickou politiku, která bude v souladu s cíli EU, a zejména aby využily nedávného rozhodnutí Evropské banky pro obnovu a rozvoj (EBRD) financovat projekt v hodnotě 75 milionů EUR, jehož cílem je poskytnout úvěry místním bankám zemí západního Balkánu, které by tyto peníze mohly půjčovat soukromým a městským subjektům k realizaci investic v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie;

45. naléhavě vyzývá srbské orgány, aby zlepšily politiku na ochranu spotřebitele, zejména s ohledem na obecné zásady bezpečnosti potravin a zřízení vnitrostátní referenční laboratoře; pokládá za politováníhodné, že zákon o geneticky modifikovaných organismech nebyl dosud uveden v soulad s právními předpisy EU;

46. podporuje kampaň úřadů města Bělehradu pro získání statutu evropského hlavního města kultury pro rok 2020 a podporuje související projekty, které Bělehrad a Srbsko kulturně přiblíží EU, zejména s ohledem na soužití etnických skupin, multikulturní porozumění a dialog mezi náboženstvími;

47. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vládě a parlamentu Srbska.